

Ο ρόλος του διευθυντή από τη σκοπιά της Εκπαιδευτικής Διοίκησης

Δρ. Παρασκευή Χατζηπαναγιώτου

Ευρωπαϊκό
Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Επιστημών της
Αγωγής, Ανθρωπιστικών
και Κοινωνικών Επιστημών

«...το ενδιαφέρον, οι δεξιότητες και οι ικανότητες των διδασκόντων, των εκπαιδευτών, άλλων μελών του διδακτικού προσωπικού και των υπηρεσιών καθοδήγησης, καθώς και η ποιότητα των διευθυντικών στελεχών των σχολείων αποτελούν βασικούς παράγοντες που συμβάλλουν στην επίτευξη μαθησιακών αποτελεσμάτων υψηλής ποιότητας»

«Κοινές Ευρωπαϊκές Αρχές για τα Προσόντα και τις Ικανότητες των Εκπαιδευτικών» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2007)

Το επάγγελμα του εκπαιδευτικού & του διευθυντή:

- ❖ Είναι επαγγέλματα υψηλών προσόντων
- ❖ Είναι επαγγέλματα διά βίου μάθησης
- ❖ Είναι επαγγέλματα που χαρακτηρίζονται από κινητικότητα
- ❖ Είναι επαγγέλματα που βασίζονται στη συνεργασία
- ❖ Εργάζονται αξιοποιώντας τη γνώση, την τεχνολογία και την πληροφορία.
- ❖ Εργάζονται μαζί με την κοινωνία και μέσα σ' αυτήν

Ο σύγχρονος ρόλος των διευθυντών

Διαμεσολαβητές των σύγχρονων σχέσεων «εξουσίας-γνώσης»

Κάτοχοι της νέας γνώσης

Φορείς μετάδοσης της γνώσης και ανάπτυξης των δεξιοτήτων στους μαθητές,

Παραγωγοί νέων προσεγγίσεων, εκπαιδευτικών υλικών, καινοτομιών

Αξιολογητές της διαδικασίας και του αποτελέσματος της μάθησης

Εκπαιδευτές των (συναδέλφων) εκπαιδευτικών στις διαδικασίες επιμόρφωσης

Συμμέτοχοι στην αναπαραγωγή σύγχρονων πολιτισμικών και ιδεολογικών προτύπων και αξιών

Ενεργοί πολίτες και κριτικοί διανοούμενοι της εκπαιδευτικής και της κοινωνικής πολιτικής

Επαγγελματισμός των εκπαιδευτικών

- **Ε. Hoyle:** «είναι η ικανότητα του εκπαιδευτικού να εντάσσει τη διδασκαλία του σ' ένα ευρύτερο πλαίσιο και να ενδιαφέρεται για τη θεωρία και τις τρέχουσες εξελίξεις της Παιδαγωγικής»
- Δεκαετία του '80 η επαγγελματοποίηση της διδασκαλίας θεωρήθηκε ΜΕΣΟ για τη διασφάλιση της ποιότητας της διδασκαλίας και συνδέθηκε με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου
- Ο επαγγελματισμός δεν είναι απλά υπόθεση πιστοποιητικών, αλλά εξαρτάται και από το πώς αντιμετωπίζονται τα άτομα στον οργανισμό όπου εργάζονται

Επαγγελματισμός των διευθυντών

- Δεκαετία του '70
- Πιστοποιητικό διοικητικής επάρκειας
- Διαρκής Επιμόρφωση

Ενεργός Επαγγελματισμός (J.Sachs)

- A. Εξειδικευμένη γνώση
- B. Ηθικό ενδιαφέρον για τους πελάτες
- Γ. Αυτονομία
- Δ. Συνεργατική δράση
- Ε. Μεταβίβαση εξουσίας

Επαγγελματική Ταυτότητα

- Έννοια σύνθετη, με πολλαπλές διαστάσεις, με επιρροή από ένα φάσμα εσωτερικών & εξωτερικών μεταβλητών (εαυτός vs εαυτοί, σταθερότητα vs μεταβαλλόμενη & εύθραυστη κατασκευή, πολλαπλές, κατακερματισμένες και επιρρεπείς στις αλλαγές)
- Ο κατοπτρικός εαυτός (looking glass self) -σύμφωνα με τον Cooley-πώς μας βλέπουν οι άλλοι
- Μέσω της συμβολικής αλληλεπίδρασης (symbolic interactionism - ο διευθυντής διαπραγματεύεται την κοινωνική διάσταση του ρόλου του). Ο Mead κάνει λόγο για τη διάκριση ανάμεσα στο εγώ (I) και το εμένα (me)

Επαγγελματική Ταυτότητα

- Ο Goffman δίνει έμφαση στην **ύπαρξη πολλών εαυτών** σε κάθε άτομο, καθένας από τους οποίους είναι προσαρμοσμένος να διαδραματίσει **ένα ρόλο στις εκάστοτε δεδομένες καταστάσεις**, σε συνδυασμό με το ότι δέχεται την **ικανότητα της προσαρμοστικότητας** ως ουσιώδες γνώρισμα του ατόμου.
- Ο Erikson έδωσε έμφαση στο **ευμετάβλητο της ταυτότητας**, το άτομο **μετέρχεται σταδίων σε όλη τη διάρκεια της ζωής του** λόγω βιολογικής και ψυχολογικής ωρίμανσης
- Ο Bernstein μίλησε για **επαγγελματικές ταυτότητες**...Κάθε εκπαιδευτικό σύστημα είναι ένας **«στίβος» (arena)**, όπου διαφορετικές κοινωνικές ομάδες ανταγωνίζονται, προκειμένου να επιβάλλουν στο εκπαιδευτικό σύστημα τους δικούς τους στόχους και να διασφαλίσουν τον έλεγχό του. Η ταυτότητα του διευθυντή είναι εξελισσόμενη, πρόκειται για μια σταδιοδρομία στη γνώση, στην ηθική τάξη πραγμάτων και στην τοποθέτηση του εκπαιδευτικού στον κοινωνικό χώρο.

Επαγγελματική Ταυτότητα

- Ο Bourdieu, με τη θεωρία του για το **habitus** (ταξική έξη - σύστημα προδιαθέσεων, που έχει την τάση να είναι κοινό και αποκρυσταλλωμένο σε όλους όσοι ζουν μέσα στις ίδιες αντικειμενικές (ταξικές) συνθήκες και το οποίο σχηματίζεται κατά τις πρώτες φάσεις της κοινωνικής ζωής του). Μέσω αυτού του συστήματος, που έχουν διάρκεια, προσλαμβάνεται και αναπαρίσταται ο κόσμος. Στην κατασκευή της κοινωνικής εικόνας του διευθυντή φαίνεται ότι δεν μετέχουν μόνον τα στοιχεία που εκπέμπει ο ίδιος αλλά και οι διαμορφωμένες από την προσωπική και κοινωνική ιστορία διαθέσεις και στάσεις αυτού που τα δέχεται, τα επεξεργάζεται και τα αντανακλά.

Επαγγελματική Ταυτότητα

- 1. Η ταυτότητα επηρεάζεται από το περιβάλλον, είναι εξαρτημένη και διαμορφώνεται μέσα από διαφορετικά πλαίσια στα οποία ενυπάρχουν κοινωνικές, πολιτιστικές, πολιτικές και ιστορικές δυνάμεις, οι οποίες ασκούν επιρροή.
- 2. Η ταυτότητα διαμορφώνεται μέσα από τις σχέσεις με τους άλλους και περιλαμβάνει και συναισθήματα.
- 3. Η ταυτότητα χαρακτηρίζεται από μεταβολή, αστάθεια και πολλαπλότητα.
- 4. Η ταυτότητα περιλαμβάνει μια διαδικασία σχηματισμού και ανασχηματισμού και εν τέλει απόκτησης νοήματος (Rogers & Scott, 2008, σ. 733).
- 5. Η επαγγελματική ταυτότητα υποδηλώνει τη **διαλεκτική σχέση μεταξύ του προσώπου (person) και του πλαισίου (context)**, μέσα στο οποίο λειτουργεί το άτομο.

Επαγγελματικός Εαυτός

- Ο εαυτός θα μπορούσε να θεωρηθεί τόσο ως αντικείμενο όσο και ως υποκείμενο της εμπειρίας, δηλαδή η προσέγγιση της έννοιας του εαυτού και η εμπειρία του ατόμου αποτελούν το λόγο (discourse) της εμπειρίας και όχι την εμπειρία καθαυτή, καθώς η εμπειρία από μόνη της, όπως επισημαίνεται, δεν συνιστά την αυτογνωσία (self-knowledge)(Φουκώ)
- Σύμφωνα με τους Rogers και Scott ο εαυτός περιλαμβάνει την ταυτότητα και είναι μια εξελισσόμενη και συνεκτική οντότητα, η οποία συνειδητά αλλά και ασυνείδητα κατασκευάζει και κατασκευάζεται, αναδομεί και αναδομείται σε αλληλεπίδραση με πολιτισμικά πλαίσια, θεσμούς και άτομα, με τα οποία (ο εαυτός) συμβιώνει, υπάρχει, μαθαίνει και λειτουργεί.

Χαρακτηριστικά των Επαγγελμάτων

- Τα επαγγέλματα έχουν πέντε κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα, τα οποία πρέπει να συνυπάρχουν προκειμένου μια ασχολία ή απασχόληση (occupation) να χαρακτηριστεί ως επάγγελμα (profession). Αυτά είναι η διαπίστευση, η ένταξη, η επαγγελματική ανάπτυξη, η εξουσία και η αποζημίωση. (National Centre for Education Statistics, 1997)
- Στοιχεία του «επαγγέλματος» θεωρούνται επίσης η αναγνώριση (κύρος), τα προσόντα, οι κανόνες (νόρμες), η δημιουργία επαγγελματικού σώματος (συνδέσμου) και ο κώδικας συμπεριφοράς.